A°. 1853. N°. 195.

Opregte Vrijdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 19 Augustus.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

BERLIJN, 16 Augustus.

Z. M. de Koning heeft bevolen, dat de noodige maatregelen zullen worden genomen, om den spoorweg van Koningsbergen tot aan de russische grenzen voorttezetten. Onder de menigvuldige dergelijke wegen, welker aanleg hier te lande is beraamd, en ook reeds wordt te werk gesteld, behoort een spoorweg van Munster en Rheine naar Lingen, en een, die den Mindenschen-spoorweg met den nederlandschen moet verbinden. Zoo men verzekert, stelt de minister van Koophandel, de heer *v. d. Heijdt*, er veel belang in, dat deze ontwerpen met den meesten spoed zullen worden doorgezet.

De gewezen opper-burgemeester van Elbing heeft pensioen verlangd, en dit is hem uit de stedelijke middelen dadelijk, ten bedrage van 1000 th., verleend.

— Uit Petersburg wordt van den 10^{den} gemeld, dat de Keizer van Rusland heeft besloten tot de uitgifte van nieuwe serien schatkist-biljetten, ten bedrage van 6 millioenen z. roebels. — H. M. de weduwe van den Koning der Nederlanden was van hare reis naar Moskau te Peterhof teruggekomen.

FRANKFORT, 16 Augustus.

Men spreekt van eene aanstaande reis van de Bondsgezanten van Oostenrijk en van Pruissen naar Parijs.

— De fransche uitgeweken generaal *Changarnier* is alhier gepasseerd, zich naar Baden-Baden begevende.

VAN DEN RIJN, 17 Augustus.

Uit Alexandrie wordt van den 4^{den} gemeld, dat de laatste schepen der gereed gemaakte egyptische vloot destijds waren vertrokken. Van het afzenden van nog meer troepen werd niet gesproken. — Van de aankomst van egyptische soldaten of schepen in de Dardanellen is nog geene tijding ontvangen.

— De cholera begint in Kopenhagen eenigzins aftenemen. Den 14^{den} zijn nog 50 personen aangetast, zoodat het aantal der cholera-zieken tot 6937 geklommen was. — Te Carlscrona, in Zweden, is de genoemde ziekte almede uitgebroken.

— Uit Wiesbaden wordt gemeld, dat de wijngaardeniers in de Rijngau op een halven oogst rekenen, doch waarschijnlijk van betere hoedanigheid dan de wijn van 1852.

PARIJS, 16 Augustus.

Bij gelegenheid van den nationalen feestdag van gisteren, heeft op het paleis der Tuilerien eene groote receptie plaats gehad. De Keizer en de Keizerin hebben des voormiddags gehoor verleend in de zaal, genaamd die van *Lodewijk XIV*, en zijn het eerst door de leden van het keizerlijke geslacht bezocht. Verder hebben HH. MM. de gelukwenschen ontvangen van de ministers, de kardinalen, de maarschalken, de admiralen en een aantal hooggeplaatste ambtenaren. Op den middag hebben Hoogstdezelven, vergezeld door de Prinsen, de Prinsessen en de overige aanwezige aanzienlijke personen, de mis bijgewoond in de keizerlijke kapel. De Keizerin heeft zich daarna begeven naar hare bijzondere vertrekken, en de Keizer naar de troonzaal, waar hij de leden van het corps-diplomatique heeft ontvangen, 't welk met veel plegtigheid door den groot-ceremoniemeester is binnengeleid. De Keizer heeft de hand genomen van den engelschen gezant, en ten aanhoore der vereenigde gezanten, de navolgende woorden tot dien staatsman gesproken: „ Ik bedank het corps-diplomatique voor de tot mij gerigte gelukwenschen. Heden is mij niets aangenamer, dan te bespeuren, dat de vrede van Europa bevestigd is, ten minste ik beschouw dat zoo, zonder dat inbreuk is gemaakt op de waardigheid, of de eigenliefde is gekrenkt van eenige natie." Deze woorden schijnen, wel is waar, een goeden indruk te hebben gemaakt, doch zijn ter beurze nog niet als geheel geruststellende aangemerkt.

In den namiddag van gisteren, omstreeks 4 ure, zijn de Keizer en de Keizerin, in eene opene kales, uitgereden, ten einde getuigen te zijn van de vreugde der volksmenigte. Zij hebben zich onder anderen begeven naar het Veld-van-Mars, waar zij eenigen tijd zijn gebleven en met toejuiching zijn ontvangen.

De illuminatie, die zich ditmaal heeft uitgestrekt van de zegeboog de *l' Etoile* tot aan het paleis der Tuilerien, is geheel naar wensch geslaagd, even als de drie vuurwerken, die tegelijker tijd zijn ontstoken op de kaai Orsay, de Barrière-du-Trône en het Bassin-de-Bercy. Om elf ure was alles afgeloopen. — Men begroot het aantal personen, die op de been zijn geweest om en bij de Tuilerien, op 7 à 800,000, en het wordt als eene merkwaardige omstandigheid beschouwd, dat er geene ongelukken van eenig belang hebben plaats gehad. Het feest heeft 700,000 fr. gekost, welke gedeeltelijk door den Staat, gedeeltelijk door de stad Parijs zullen worden gedragen. Onder die onkosten is begrepen eene som van 80,000 fr., welke tot liefdadige oogmerken is aangewend. De illuminatie der bijzondere woonhuizen is ditmaal van zeer weinig beteekenis geweest, en heeft zich nagenoeg uitsluitend bepaald tot de verlichting der woningen van eenige hof-leveranciers.

— Men heeft berigten ontvangen uit Konstantinopel, de dagteekening voerende van den 4^{den} Augustus. Naar luid derzelve, had de Porte hare aandacht gevestigd op het bijeentrekken van oostenrijksche troepen aan de bosnische en servische grenzen, en deswegens inlichtingen gevraagd van den gezant *v. Brück*, die had verklaard, dat zijne Regering zich verpligt had geacht om overtegaan tot eenige maatregelen van voorzorg, ten einde, bij de bestaande opgewondenheid, de Christenen in die gewesten te beschermen tegen mogelijke vijandige aanvallen van de zijde der turksche bevolking. De gezant had echter daarbij de verzekering gegeven, dat de oostenrijksche krijgsmagt in geen geval de grenzen zou overtrekken, dan in de uiterste noodzakelijkheid en met goedvinden der Porte. Men zeide, dat de heer *v. Brück* tevens de voordeelen had doen uitkomen, welke voor de Porte gelegen waren in de nabijheid van oostenrijksche troepen, wanneer het ooit tot een oorlog met Rusland mogt komen. De Porte had met die verklaring genoegen genomen. Volgens de laatstelijk ontvangene opgaven, werd de bevolking in Servie en Bosnie in spanning gehouden en tegen Rusland opgezet door agenten van *Kossuth*. Men hield het voor mogelijk, dat de revolutionaire geest zich over de grenzen zou uitbreiden, en dat Oostenrijk het voornamelijk daarom noodig had geacht, militaire maatregelen van voorzorg te nemen.

De perzische gezant te Konstantinopel had officiëel ter kennis van den Divan gebragt, dat de Regering van Perzie volkomen haar zegel hechtte aan de door Turkije tegenover Rusland aangenomene houding: — dat zij bereid was om de Porte naar vermogen te ondersteunen, en dat een perzisch leger van 70,000 man, door den Schach zelven gecommandeerd, werd bijeengetrokken in de nabijheid der door Rusland zoo vurig gewenschte provincie van Tauris.

Het laatste manifest van den Sultan had in Konstantinopel een vrij gunstigen indruk te weeggebragt; doch minder in de provincien, waar het nogal werd afgekeurd, als te flaauw en te onbeduidend.

De generaal *Prim*, die door de spaansche Koningin gemagtigd was, om, ingeval van eenen oorlog met Rusland, te dienen in het turksche leger, was den 1sten Augustus te Konstantinopel aangekomen, vergezeld door zijnen secretaris en eenige adjudanten. De genoemde officier was zeer goed ontvangen door den Seraskier en *Reschid-bassa*. Hij had de kazernen en de militaire inrigtingen van Konstantinopel in oogenschouw genomen, en zou eerlang naar het leger van den Donau vertrekken.

Volgens berigten uit Bucharest van den 9^{den} Augustus, hebben de Hospodars van de vorstendommen, op verzoek van den Senaat aldaar, geen gevolg gegeven aan het bevel van den Divan, om het land te verlaten en naar Konstantinopel te vertrekken.

— Men verzekert, dat de Keizerin eerlang naar Dieppe zal vertrekken, ten einde de zeebaden te gebruiken. Het is nog onzeker, of de Keizer haar derwaarts zal volgen.

LONDEN, 16 Augustus ('s avonds).

Voor de reis van H. M. de Koningin naar Ierland worden de noodige toebereidselen gemaakt. H. M. zal zich over Basingstoke en Leamington naar Holy-head begeven, en in de twee eerstgenoemde plaatsen, ter zake van het verschil der spoorbreedte op de spoorwegen, van rijtuig moeten veranderen.

— In het Huis der gemeenten verwacht men dezen avond eene mededeeling van den minister lord *Russell*, betreffende de oostersche aangelegenheden.

In de zitting van gisteren avond heeft de heer *Kinnaird* bezwaren geopperd, ter zake van zekere verordening, welke door den generaal *More O'Ferral*, gouverneur van Malta, is ontworpen: — waarin voorzieningen voorkomen ten aanzien van misdrijven in r. k. kerken, of ter zake van de r. k. Eerdienst daar te lande, — en welke verordening thans aan de goedkeuring der Koningin is onderworpen. Verschillende bepalingen van dit ontwerp zijn daarbij aan de Vergadering medegedeeld, en onder anderen de voordragt van eene gevangenisstraf van zes maanden en geldboete op het moorden beleedigen of bespotten van sommige bij de genoemde Kerk gebruikelijke diensten, en een dwang-arbeid van zes jaren, waarvoor zes maanden afgezonderde opsluiting, voor den diefstal van de H. Eucharistie. De voorsteller heeft gemeend, dat deze verordening, alvorens te worden goedgekeurd, noodwendig behoorde te worden herzien, als bevattende bepalingen, die wel in Toskane of in Oostenrijk konden worden verwacht, maar geenszins in eene britsche bezitting.

De voordragt is nogal ijverig ondersteund, doch bestreden door den heer *Hume*, op grond, dat aan de bevolking van Malta eene heerschende Kerk was toegezegd, en dat het ontwerp het noodwendig gevolg was van deze toezegging. — De minister, lord *Russell*, heeft erkend, dat op het ontwerp gewigtige aanmerkingen te maken waren, en dat daarop zoude worden gelet.

Het Huis der gemeenten heeft de bill, houdende eene nieuwe regeling van het bestuur in O. Indie, zoo als zij laatstelijk door het Huis der lords veranderd was, zonder tegenstand goedgekeurd. Deze verandering bestond, gelijk men weet, alleen hierin, dat de bepaling, volgens welke het zout-monopolie in Britsch-Indie zou worden opgeheven, en welke bepaling tegen den zin der ministers door het Lagerhuis in het ontwerp was ingelascht, weder daaruit is geligt.

— Berigten van de africaansche kust melden, dat in de maand Mei, op de hoogte van Banda-point, een slaven-schip, ingerigt voor het overbrengen van 600 negers, is vermeesterd, en dat alzoo de slavenhandel in dat oord nog niet geheel is gefnuikt.

— Aan het nieuwe kristallen paleis bij Sydenham is een steiger, ter hoogte van 170 voeten, ingestort, en zijn 10 werklieden daarbij bijna geheel verpletterd.

'S GRAVENHAGE, 18 Augustus.

Bij het vervolg der beraadslaging van gisteren, in de Tweede-Kamer, over de wet, betreffende het toezigt op de kerkgenootschappen, heeft de heer *Godefroi* te kennen gegeven, dat men het hierover eens is, dat de Staat regt heeft om de strafwet, wanneer het blijkt, dat zij *in casu* ongenoegzaam is, aantevullen, en alzoo dusgenaamde repressive maatregelen in dat opzigt kan verordenen. Wat nu betreft de dusgenaamde preventive verordeningen, is het dien spreker voorgekomen, dat deze kunnen worden gevorderd, naar gelang van het standpunt, op 't welk de Staat zich bevindt, tegenover eenig bijzonder persoon, vereeniging of zedelijk ligchaam, 't welk zich op zijn gebied bevindt, ter verzekering van regtsveiligheid en het behoud van orde en rust; — dat de Staat gewapend moet zijn met de magt, om inbreuken in dat opzigt te verhoeden; — dat er geene wet behoeft aanwezig te zijn, bij welke dit vermogen aan den Staat wordt toegekend, maar dat, indien men het aan den Staat wil ontzeggen, of hetzelve tot op eene zekere hoogte beperken, dit allezins bij eene wet moet geschieden, — dat eene dergelijke beperking reeds in de Grondwet wordt gevonden, ten aanzien van de verordeningen op de drukpers, maar in geenen deele, ten opzigte eener organisatie van de kerkgenootschappen, en dat aangaande deze organisatie, de Staat gebruik kan maken van zijn gewoon regt. De Kerk is, naar het oordeel van den spreker, *in* den Staat; beweegt zich vrijelijk op haar gebied, maar daar buiten treedt de Staat op, altijd zonder de Kerk in haar wezen te belemmeren, en zoo dikwerf daarover verschil mogt ontstaan, beslist de Staat, en wel door middel eener wet.

Ten aanzien van de wet van Germinal oordeelde de spreker het, bij den bestaanden twijfel wegens derzelver verbindende kracht in de tegenwoordige dagen, noodig, haar bepaaldelijk intetrekken, en wat betreft de vraag, of art. 291 van het Wetboek van Strafregt nog ten aanzien van godsdienstige vereenigingen verbindende zou zijn, heeft de spreker te kennen gegeven, dat dezelve, naar zijn inzien, ontkennend moet worden beantwoord, en dat ook uit dien hoofde eene wet als de onderwerpelijke noodzakelijk moet worden geacht. Ten aanzien van de wet zelve, heeft de spreker voorshands verklaard, dat hij dezelve dan alleen zoude moeten verwerpen, indien hem kon worden aangetoond, dat men daarmede op den zuiver godsdienstigen grond was getreden.

De heer *v. d. Brugghen* heeft aangemerkt, dat de voornaamste spil, waarom de beraadslaging draait, is de vraag, wat bij de strafwet als repressief, of als preventief moet worden beschouwd; — dat eene preventive wet wordt genoemd eene verordening, waarbij eene daad wordt verboden, die op zich zelve niet strafbaar zoude wezen, en eene repressive, eene wet, bij welke straf wordt bedreigd op eene daad, die altijd strafbaar is; — dat derhalve elke preventive wet, uit den aard der zaak, repressief wordt; — dat het onderscheid alzoo in de daad alleen in schijn bestaat, en de bezwaren vervallen, welke ter zake van dit onderscheid tegen de voordragt zijn ingebragt. De spreker heeft verklaard, geene zwarigheid te maken, om de voordragt aan te nemen, behoudens de verbeteringen, welke nog daarin zullen kunnen worden gebragt.

De heer *v. d. Veen* heeft verklaard, dat hij geen wettig bezwaar tegen eene wet, als de onderwerpelijke, heeft; — dat het, om bescherming te kunnen verleenen, noodig is, vooraf kennis te nemen van hetgeen bescherming behoeft; — dat alle kerkgenootschappen regt hebben op eene gelijke bescherming, maar dat hare vrijheid door die bescherming eenigermate moet worden getemperd; — dat de waakzaamheid, bij de Grondwet den Koning opgedragen, niet kan worden uitgeoefend, dan met eene politie-wet, en dat de verwijzing op de geschiedenis der herziening van de Grondwet hem geenszins tot een ander besluit kan brengen. Hoewel derhalve de spreker geen grondwettig bezwaar had tegen de voorgedragene verordening, meende hij zich echter nog geenszins onvoorwaardelijk voor derzelver goedkeuring te kunnen verklaren, omdat hij duchtte, dat de bestaande onrust en spanning niet zullen ophouden, indien aan de wet eene terugwerkende kracht wordt gegeven, 't welk hij in geenen deele zoude kunnen goedkeuren.

De heer *Bosscha* heeft aangemerkt, dat het ingediende ontwerp de regeling betreft van het kerkelijk staatsregt; — de bescherming en tevens de bewaking van de godsdienstige vrijheid van alle gezindheden, en dat hij, in dat opzigt, instemt met de door de heeren *de Kempenaer* en *Godefroi* ontwikkelde gevoelens. Naar zijn inzien, behoort het staatsgezag te worden gehandhaafd in de magt, om aan zijne verpligting te kunnen voldoen, en zorg te dragen voor de algemeene veiligheid.

Vermits, in den loop dezer beraadslaging, een zeker verwijt was gerigt tegen degenen, welke zich, ten aanzien van dit onderwerp, tot den Koning hebben gewend, waaronder een vierde gedeelte van de bevolking der hoofdstad behoort, uit welke de spreker naar deze Vergadering is afgevaardigd, heeft hij gemeend, dezelve met eenige vrijmoedigheid, en zonder daardoor te kort te doen aan de hoogachting, welke hij voor de r. k. Kerk koestert, te moeten verdedigen, en heeft hij zich daarbij bepaaldelijk beroepen op eene verklaring van den aartsbisschop van Parijs, welks nagedachtenis zoo hoog wordt vereerd, dat de nationaliteit van het vaderland nimmer mag worden prijs gegeven aan het oppergezag van Rome. De spreker heeft daaruit afgeleid, dat het geen geloofs-haat is geweest, maar regtmatige bekommering, welke de Protestanten heeft genoopt, om hunne bezwaren te dien aanzien te openbaren, vermits, wat men ook daarvan zeggen moge, de wijze, waarop men tot den overgang van den bisschoppelijken vorm is te werk gegaan, nimmer kan worden beschouwd als eene zuivere kerkelijke organisatie, maar moet worden geacht te zijn eene staatkundige greep van den Stoel van Rome in het staatsgezag van het vaderland, en als eene hierarchische inwerking.

Terugziende op de geschiedenis en inzonderheid op de hierarchische instellingen van Paus *Gregorius* VII, heeft de spreker gemeend, niet onopgemerkt te mogen laten, dat de tegenwoordige Paus weder een verbond heeft gesloten met eene orde, die, wel is waar, heeft uitgemunt door vlijt, geleerdheid en geloofskracht; — die voorzeker is medegegaan met de beschaving van den tijd, en thans niet moet worden beoordeeld naar de tijden van eenen *Escobar* en anderen van dien stempel, maar die toch een heilig leger uitmaakt, ten einde afvalligen en deserteurs terugtebrengen. En als men dan bedenkt dat een groot gedeelte der bevolking behoort tot dergelijke deserteurs, kan men het dezen, volgens den spreker, niet ten kwa-

de duiden, dat zij van hunne bekommering heeft doen blijken, ten aanzien van eene priesterlijke Regering, die haren voornamen steun zoekt bij eene dergelijke orde, en is een Koning, die gezworen heeft, om de onafhankelijkheid des vaderlands te handhaven, wel verpligt om wapenen op te vatten tegen eene ultramontaansche staatkunde, en middelen te verlangen, ten einde te kunnen verbieden, dat, bij voorbeeld, een deel zijner onderdanen, ten aanzien van het onderwijs en den index, zouden kunnen worden onderworpen aan het gezag van den aartsbisschop van Mechelen.

De spreker heeft betuigd, met genoegen de verklaring van den heer *Dommer* te hebben vernomen, dat de r. Katholieken nimmer zullen wankelen in hunne trouw aan den Koning; — en ten aanzien van de uitwerking der wet, die hij zal aannemen, mits zij niet van hare kracht worde beroofd, te vertrouwen op het beleid der Regering en op het gezond verstand des volks.

De heer *v. d. Poel* heeft, ten aanzien van art. 169 der Grondwet, begrepen, dat preventive bepalingen, in de onderwerpelijke aangelegenheid, niet alleen geoorloofd, maar zelfs tegenover zedelijke ligchamen, verkieslijk zijn, en dat, zonder dergelijke maatregelen, het door de Grondwet gewilde toezigt niet kan worden uitgeoefend. Hem is de voorgestelde wet allezins noodzakelijk voorgekomen, en hij heeft zich zeer beklaagd over de berispelijke nalatigheid van een vorig Bewind, 't welk de voorafgaande mededeeling van de intevoeren r. k. organisatie niet bepaaldelijk heeft gevorderd.

Ter verdediging der voordragt heeft graaf *Schimmelpenninck* verklaard, dat zij hem, onder de bestaande omstandigheden, allezins noodzakelijk is voorgekomen; — dat een preventief toezigt niet alleen geoorloofd, maar zelfs, bij de gemengde bevolking des Lands, onmisbaar is; — dat aan eene onbepaald vrije beweging van eenig kerkgenootschap in dit Land niet kan worden gedacht. Eene instelling van hooge kerkelijke waardigheden, door eene buitenlandsche magt, zonder kennis van den Souverein, is volgens spr. niet geoorloofd, en te minder, omdat de kosten daarvan, ten gevolge van het bedrijf van die buitenlandsche magt, ten laste van een deel der bevolking komen. Naar zijn inzien, bestaat er eene ijverige en krachtige magt in den Staat, die onafgebroken tot het bereiken van hare bedoelingen voortstreeft, en die naauwkeurig moet worden in 't oog gehouden: te weten, de orde der Jezuiten, en durft hij de wet, ofschoon zij dan ook reeds is verzwakt, niet afwijzen.

'SGRAVENHAGE, 18 Augustus.

Z. M. de Koning heeft gisteren in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. jhr. mr. *von Scherff*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van het nederl. Hof bij het Duitsch-Verbond.

— Bij kon. besluit van 17 Aug., is benoemd tot ontvanger der dir. bel. en acc. te Echt c. a., de heer *G. Merckens*, thans te Posterholt.

— In deze residentie is aangekomen graaf *van Hogendorp*, raad van Ned. Indie.

— Bij de heden voortgezette beraadslaging over de wet, betreffende de kerkgenootschappen, heeft de heer *Beens* zich tot enkele opmerkingen bepaald. Hij had zich steeds voorgesteld, dat er geen twijfel kon bestaan, of de Grwt. van 1848 had het pleit ten voordeele der volkomene vrijheid der kerkgenootschappen beslist. Hij meent, dat alleen een misverstand oorzaak is geweest, dat men in het verdraagzame Nederland het pad der bezadigdheid heeft verlaten, en hij hoopt nog, dat men deze crisis zal te boven komen. Naar zijne overtuiging kan de wet van Germinal niet meer geacht worden te bestaan; zoo ja, dan moet zij hoe eerder hoe beter afgeschaft worden, als geheel in strijd met de Grwt. Het *waken* in art. 169 der Grwt. voorgeschreven, behoort zijns inziens geheel tot de uitvoerende magt; de wetgevende magt is onbevoegd daartoe medetewerken. Maar gesteld, dat de wetg. magt daartoe bevoegd is: waar zijn dan de grenzen? Hij waarschuwt, zich op het gemengd terrein niet te begeven. Even als in andere zaken, moeten ook in dit opzigt overtredingen aan de gewone strafwet overgelaten worden. Indien deze daartoe onvoldoende is, wil hij gaarne medewerken om haar aantevullen. — Van het aannemen der onderhavige wet verwacht hij niets dan vermeerdering der tweedragt, spanning en onrust. De vrees voor den invloed van Rome is, naar zijn gevoelen, ongegrond. Indien deze invloed zich op het staatkundig terrein wilde doen gevoelen, zou hij niet minder dan elk ander daartegen protesteren. De Katholieken in Nederland zijn, ja, in geestelijke zaken onderworpen aan den Paus, maar blijven niettemin Nederlanders, even gehecht aan hun geboortegrond, even trouw aan hunnen Koning, als hunne overige medeburgers.

De heer *Storm* voelt zich gedrongen, bij het opnemen van het woord, te protesteren tegen de wijze, waarop de Regering het onderhavige ontwerp in de wereld heeft gebragt en behandelt, naar zijne meening is het kennelijke doel daarvan, zich van allen katholieken invloed te ontdoen, en behoorde deze wet betiteld te worden: „Eene anti-katholieke gelegenheids-wet". Met het stelsel van *bescherming*, zooals het door zijne tegenpartij opgevat en verdedigd wordt, kan het r. kath. kerkgenootschap niet bestaan. De kath. Kerk is in een geheel anderen toestand geplaatst dan de overige Kerken. Hare vrijheid eischt iets *meer* dan de andere, ofschoon altijd in harmonie met de Grwt. De protestantsche Kerk kan, indien zij wil, iets van hare vrijheid opofferen en eenige inmenging van het staats-gezag dulden, zonder daarom nog hare zelfstandigheid opteofferen; maar de kath. Kerk mag, volgens hare instellingen, niets van haar regt tot eigen inrigting en regeling opgeven. De kath. Kerk heeft eene zelfstandige magt, onafhankelijk van de medewerking der Regering. Zal men nu den Katholieken, door het aannemen dezer wet, welke met dit beginsel in strijd is, een gewetensdwang aandoen, en zulks om aan eene kunstmatig opgewekte bezorgdheid voldoening te geven? Toen deze beweging, welke, volgens den spreker, is uitgelokt en aangevuurd, ontstond, had de Regering de ingezetenen tot rust en orde moeten terugbrengen, met aanwending des noods van de Strafwet. Toen was het oogenblik daar om te *waken*. — Voorts bestrijdt de spreker de door vorige redenaars voorgestelde beschouwingen en schrikbeelden. Indien al de geschiedenis voorbeelden heeft opgeleverd, welke de juistheid dier stellingen zouden moeten staven, — de loop der tijden, de veranderde omstandigheden, de ontwikkeling in geest en beschaving hebben groote veranderingen daarin teweeggebragt. — Ten slotte verdedigde hij de afgetreden ministers tegen beschuldigingen en verwijten, die hij ongegrond achtte; — betreurde hij de afwezigheid van den minister *Lightenvelt*; — betoogde hij uit de antecedenten van sommige bewindslieden het heterogene der tegenwoordige zamenstelling van het ministerie, — en herinnerde hij, dat drie leden van hetzelve hebben gedeeld in de beschouwingen van het vorige ministerie, maar later een stuk hebben mede-onderteekend, waarin dat ministerie werd gegispt, en waarin zij dus zelven de afkeuring hunner eigene daden onderschreven. Hij vreesde, dat men van lieverlede weder zou komen tot een toestand ook in het staatkundige, waaruit men zich met zoo veel moeite had losgerukt. De onderhavige wet zou geene bevrediging te weeg brengen, hare gevolgen achtte hij onberekenbaar en bedenkelijk.

De *minister van Oorlog* acht zich verpligt, den vorigen spreker te beantwoorden. Deze heeft hem beschuldigd van tegenstrijdigheid in zijn gedrag: dat verwijt is onjuist en onregtvaardig. Toen hij in het ministerie trad, was het stelsel van *laissez faire* daar reeds aangenomen. Zijn gevoelen werd daarover niet gevraagd, en had men dit gedaan, hij zou zich daarmede hebben kunnen vereenigen, omdat ook hem het stelsel, dat Staat en Kerk van elkander gescheiden zijn, toelacht. Toen hij echter later de omstandigheden gadesloeg, die van ernstigen aard waren, en toen hij de onrust bespeurde, die zich in het land openbaarde, toen meende hij, dat er toch wel eenige punten waren nopens de betrekkingen tusschen Kerk en Staat, welke bij de wet konden worden geregeld. En, indien daaromtrent nog eenige twijfel mogt hebben bestaan, dan hebben de vele redevoeringen, gedurende deze beraadslagingen gehouden, hem van de gegrondheid van dat gevoelen volkomen overtuigd.

De *minister van Buitenl. Zaken* meent, dat, nu deze algemeene beraadslaging reeds eenige dagen heeft geduurd en reeds zoo vele leden het woord hebben gevoerd, het oogenblik daar is, waarop ook de ministers zich in de discussie behooren te mengen. Hij doet dit te meer, omdat, indien de beraadslaging op den tegenwoordigen voet voortgaat, het te vreezen is, dat de tijd te kort zou kunnen zijn, om dit ontwerp naar behooren in de tegenwoordige zitting in de beide Kamers aftehandelen. De ministers vragen dus thans het woord, omdat zij verpligt zijn, hunne verantwoordelijkheid te dekken. — Alles wat over de ongrondwettigheid van den inhoud der onderwerpelijke voordragt gezegd is, zal door den minister van Justitie beantwoord worden. Daar hij (spreker) tijdelijk voorzitter was van den Raad van ministers, waarin besloten is tot het opstellen en aanbieden van dit ontwerp, acht hij het zijne taak, eenige hoofdpunten, die ter sprake gebragt zijn, nu te behandelen.

[Na den minister *van Hall*, welke aan het woord was bij het afzenden van het bovenstaande berigt, hebben nog de heeren *de Brauw*, *van Rappard* en *Oosting* zich *voor*, en de heer *Jespers* zich *tegen* het ontwerp verklaard. De heer *van Akerlaken* heeft eenige wijzigingen verlangd. De ministers *Donker Curtius* en *van Doorn* hebben de voordragt mede breedvoerig verdedigd. De beraadslaging zal morgen voortgezet worden.]

Gisteren, 17 Augustus, heeft te Haarlem, op de Stads-Doelen, de vijfde jaarlijksche wedstrijd plaats gehad van de vier noord-hollandsche handboog-schutterijen *St. Sebastiaans Doelen* van Alkmaar, *Patrum Manes Nobiscum* en *Eendragt en Vriendschap* van Amsterdam, en *Sagittarius* van Haarlem. Van de prijzen voor de schutterijen, is de eerste prijs voor de meeste punten behaald door *Eendragt en Vriendschap*, en de de prijs voor de meeste rozen door *Sagittarius*. Daarna is gedongen naar de uitgeloofde personele schutters-prijzen. Het feest is met een vriendschappelijken maaltijd besloten.

— Bij het ministerie van Binnenl. Zaken is gisteren aanbesteed: 1° het schieten der wegsloten en het opmaken der wegen langs de hoofd- en kruisvaarten in den Haarlemmermeer-polder; 2° het bouwen van 49 houten bruggen over de dwars- en strekschse togten, ter voltooijing der gemeenschap tusschen de verschillende wegen van dien polder.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

18 *Augustus* 1853. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	63¾	13/16	—
» »	3	»	76⅝	13/16	76⅝
» »	4	»	95 9/16	⅝	—
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	»	—	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	»	128	—	—
Oost-Indische Leening. .	4	»	95⅜	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			82½	—	—
Leen. » » .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	»	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	»	—	—	—
» . . .	4½	»	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & Co. . . .	5	»	103⅞	109	—
» » 1828/1829.	5	»	108	—	—
Certificat. » 1831/1833.	5	»	98	1/16	—
» » 1840	4	»	93⅞	—	—
» bij Stieglitz. . .	4	»	92½	⅝	—
» » » N. .	4	»	92⅜	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	»	—	—	—
Certific. van » . .	6	»	—	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	162	—	—
Obligatiën	4	pct.		—	—
SPANJE, Obligatiën	1	»	23 5/16	⅜	—
»	3	»	47 13/16	—	—
» Binnenl. . .	3	»	43 7/16	½	43 7/16
Amortisable			5¼	5/16	—
Bew. Coupon			6 9/16	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	87⅜	—	—
» » » . .	4	»	—	—	—
» Metallick . .	5	»	82¾	15/16	—
» » N. . .	5	»	95½	⅝	—
» » . .	2½	»	42¾	—	—
BELGIE, ...	2½	»	—	—	—
Rothschild, ...	2½	»	53¼	—	—
»	4½	»	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	»	98⅞	—	—
» » £ 200	5	»	—	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	5	»	43 3/16	—	—
»	4	»	40½	¾	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	»	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4½	»	81	¾	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¾	»	37¼	38¾	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	»	22 13/16	23¼	—
MEXICO, Oblig. 1851	3	»	26	5/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank - Actien.			4⅝	11/16	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 108. Aandeelen Haarlemmer-meer 102½. Rusland cert. adm. London 5 pc. 106¼; dito 4½ pc. 100⅜. Oostenrijk Metall. Le. B. 5 pc. 95½ à ⅝. Weener-Aandeelen fl. 250, *f* 380. Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 7 7/16. Columbia Equador 4⅛ à 5/16. Venezuela obl. uitgest. 15¾ à 16. Grenada obl. uitgest. 10⅛ à ½. De nieuwe 3 pc. Portugal 1853 40⅞. — Beleening 2½. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
BOON HARTSINCK, *Pres.*

De binnenl. fondsen waren heden nagenoeg als gisteren. — Belgische en spaansche iets vaster; portugesche hooger gevraagd; russische prijshoudende; oostenr. 5 pc. nieuwe lager verhandeld; Mexicanen onveranderd; in werk. en uitg. Grenada's was de handel tegen veel verhoogde prijzen weder zeer levendig.

WEENEN, 17 Augustus. De 5 pc. metall. van 1852 94¾; lett. B. 108.

LONDEN, 18 Augustus. De 3 pc. gecons. resc. 97⅞ à 98. Mexico 26⅞ à 27⅛. Grenada 23½ à 24; uitg. 10¼ à ½. Portugal 4 pc. 44 à ½. Spanje 1 pc. 23⅜ à ½.

PARIJS, 17 Augustus. De 3 pc. renten 80 fr. 90; 4½ pc. 104 fr. 90. Spanje 1 pc. 23; 3 pc. binn. 43.

ANTWERPEN, 17 Aug. Belgie 2½ pc. 56⅛. Spanje 1 pc. 22 13/16.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 18 Augustus. Heden is verkocht: *rogge* bij partijen in entrepôt, 117 p. Petersb. *f* 200; 119 p. jar. dito *f* 204; 116, 118 p. Riga *f* 196, *f* 200; 116 p. oude gedroogde *f* 196; in cons. 114, 115 p. oude gedr. *f* 198, *f* 200.

GRONINGEN, 16 Aug. *Tarwe*, niet veel aangevoerd, werd hooger verkocht, vooral ter verzending; 123 à 127 p. o. r. *f* 9 à *f* 9,70; 123 à 127 p. Ommel. r. *f* 9 à *f* 9,75; 123 à 127 p. Old. r. *f* 8,75 à *f* 9,50; 122 à 127 p. Ommel. w. *f* 8,70 à *f* 9,50. *Rogge* nieuwe zeer mooi ter markt; 120 à 123 p. n. inl. *f* 7,40 à *f* 7,80; 116 à 120 p. jar. *f* 6,80 à *f* 7,20; 116 à 120 p. Odessa *f* 6,75 à *f* 7,15. *Boekweit* 116 p. veen *f* 6,80. *Garst* prijsh.; 99 à 103 p. wint. *f* 5,10 à *f* 5,40. *Haver* met weinig handel; 82 à 89 p. dikke br. *f* 3,55 à *f* 3,80; 68 à 72 p. w. voer *f* 3,20 à *f* 3,30. *Koolzaad* omstreeks 100 last ter markt, *f* 11,25 à *f* 13,43.

SNEEK, 16 Aug. *Boter* *f* 39,50. *Kaas* *f* 26 à *f* 33.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 18 Augustus. Den 17den dezer in Texel binnengekomen: *Jantina Petronella*, de Boer, Altona; en uitgezeild: *Cuba*, Jansen, Suriname; *Hermann*, Lunde, St. Thomas; *Johanna Elisabeth*, Bakker, Marseille; *Marie Aglaé*, Moyon, Duinkerken; de stoomb. *Diana* en *Lord John Russell*, beiden naar Londen; *Tynemouth*, Taylor, Newcastle; *Echo*, Dodds, Sunderland; *Actief*, Muller, Riga; *Ora et Labora*, Christensen, Arendahl. Wind kompas rond.

Den 17den dezer in Brouwershaven binnengekomen: *Printz Oscar*, Lagerklow, Batavia naar Rotterdam; en uitgezeild: 15 dito *Australie*, Tange, Rotterdam naar Batavia.

Den 11den Junij te Hong-Kong binnengekomen: *Commercie Compagnie*, Butijn, Bombay; 13 dito *Albrecht Beyling*, van den Erve, Hartlepool.

Voor 19 Junij te Macao binnengekomen: *Vlashandel*, Hoek, Cardiff.

Den 18den Mei te Sydney N. Z. W. binnengekomen: *Hendrik van der Hoeven* en *Admiraal Tromp*, van Tubergen, beiden van Liverpool; 31 dito *Sara Johanna*, Sweys, Londen.

Te Adelaïde Z. A. binnengekomen: *van Galen*, Smit, Londen.

Den 25sten Mei te Akyab binnengekomen: *Oost-Indien*, Mot, Galle; 31 dito *Adrianus Wilhelmus*, Bok, Aden; en uitgezeild 1 Junij *Oostergoo*, Claus, Amsterdam.

Den 30 Julij van Baltimore uitgeklaard: *Adolphine*, Schauer, Am…

Den 9den dezer te Venetien binnengekomen: *Anna Jantina*, Smit, Amsterdam.

Den 14den dezer van Deal uitgezeild: *Jacoba Helena*, Pfeil, Londen naar Adelaïde.

Den 13den dezer op de hoogte van Douvres: *Kolonel Koopman*, Kleyn, Rotterdam naar de Kaap de Goede Hoop.

Gepraaid: bij het eiland St. Anthony: *Palembang*, kapt. Hoekstra, Londen naar Sydney N. Z. W., alles wel aan boord; 27 Junij op 8° 30' n. b. en 23° 0' w. l., *Diligentia*, kapt. Horneman, van Akyab naar Rotterdam.

DE STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND, brengt bij deze ter kennisse van het publiek dat de Collecte, gedaan ten behoeve van de bewoners der Moluksche Eilanden, in de provincie Noord-Holland heeft opgebragt een gezamenlijk bedrag van *f* 4,951-57, met inbegrip van twee particuliere giften, te weten: van N. N. ten bedrage van *f* 5… en van een onbekend gemeentelijk ambtenaar *f* 10, zoo mede dat de bedoelde ingezamelde gelden aan het Departement van Kolonien zijn overgemaakt.

Haarlem, 18 *Augustus* 1853.

De Staatsraad, Commissaris voornd.,
VAN EWIJCK.

Landelijk Feest te Oosthuizen.

De Kastelein C. J. BOS te Oosthuizen, is voornemens om op Woensdag den 24sten Augustus e. k., ten zijnen huize te laten

schieten naar de *VOGELS*,
om verschillende **fraaije prijzen,**
en meer andere **volksvermakelijkheden**, aanvang des namiddags ten 2 ure precies.

Des avonds: **groot schitterend *VUURWERK*.**

Gedurende het Feest, zal een goed Orchest verschillende Muzijkstukken uitvoeren.

*** Ondertrouwd:

FLORIS JACOB NICOLAAS BROUWER,
beroepen Predikant te *Cillaarshoek*, en
VICTORINA CAROLINA ROSALIA KRAAL.
VENLO EN BLERICK, 13 Augustus 1853.
Algemeene kennisgeving.

*** Ondertrouwd:

M. W. SCHELTEMA Ez.,
Rem. Geref. Predikant te *Nieuwkoop*, en
A. W. TIDEMAN.
AMSTERDAM, 17 Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Ondertrouwd:

A. SCHOLL VAN EGMOND,
Med. Doctor te *Nijmegen*,
Wedr. van *J. L. C. Heereman*, en
M. E. BEETS.
HAARLEM, 18 Augustus 1853.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Gehuwd:

J. W. C. VAN STEEDEN,
Predt., en
C. P. A. COLET.
BANDA, 31 Maart 1853.

*** Getrouwd:

Mr. H. TER KUILE,
van *Almelo*, en
H. CROMHOFF.
ENSCHEDE, 16 Augustus 1853.

*** Getrouwd:

R. J. OPWIJRDA,
Apotheker te *Nijmegen*, en
M. S. BRUCKWILDER.
HEES, bij *Nijmegen*, 17 Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

J. J. STRONCK,
Theol. Doct., beroepen Pred. van *Ophemert*, en
M. S. 'T HOOFT.
DORDRECHT, 17 Augustus 1853.

*** Getrouwd:

J. W. CLANT,
Weduwenaar van *M. Kloot*, en
W. M. J. VAN ROSSUM.
ALPHEN A/R., 17 Augustus 1853.

*** Getrouwd:

H. DE CLERCQ
met
G. DE VRIES.
AMSTERDAM, den 18den Augustus 1853.

*** Heden morgen ten 9 ure verloste van een ZOON *WILHELMINA LOUISA GEORGETTA BRILMAN*, Echtgenoot van W. CASTENS, Nederlandsch Oost-Indisch Ambtenaar.
HAMBURG, den 14den Augustus 1853.

*** Te DORDMUND, is den 15den Augustus 1853 bevallen van eenen ZOON *A. C. VAN CAMPEN*, geliefde Echtgenoot van ED. OVERWEG.

⁂ Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON *ROLINA JOHANNA ALBARDA*, geliefde Echtgenoote van T. MÜLIER.

Huize AYLVA-STATE, 14 Augustus 1853.

⁂ Bevallen van eene DOCHTER *M. C. VAN OMMEN*, geb. *VAN DE WATERING.*

NIEUWE-DIEP, 15 Augustus 1853.

⁂ Bevallen van eene DOCHTER *J. A. H. ROLDANUS — JUNG.*

ENKHUIZEN, 15 Augustus 1853.

⁂ Op den 3den Julij 1853 overleed te RIO DE JANEIRO, na eene kortstondige ongesteldheid en bijkomende gele koorts, in haar 58ste levensjaar, Vrouwe ELISABETH JEANNE BROES, gedurende 34 jaren, de getrouwe, hartelijk beminde en thans zoo diep betreurde Echtgenoote van CAREL JOACHIM WIJLEP,
Consul-Generaal der Nederlanden in Brazilie.
Dienende deze tot kennisgeving aan alle Vrienden en Bekenden.

⁂ Het DOCHTERTJE ons den 3den jl. geschonken, werd ons heden tot onze diepe droefheid, weder ontnomen.
LONDEN, A. POMPE.
13 Augustus 1853. A. C. POMPE, geb. 's GRAEUWEN.

⁂ Op den 9den Augustus 1853 overleed te *Groenlo*, aan eene kortstondige, hevige ziekte, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw YPKJE JANS YPES, Weduwe den Heer *Johannes Lojenga*, in den ouderdom van 67 jaren en ruim 8 maanden, diep betreurd door hare Kinderen, Behuwd- en Klein-Kinderen.
J. LOJENGA Weduwe *S. Posthumus.*
R. F. LOJENGA.
T. LOJENGA — KUTSCH.
J. YPES LOJENGA.
W. E. LOJENGA — JENTINK.
LEEUWARDEN, den 14den Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden overleed tot mijne diepe droefheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Heer FREDRIK GEORG WIEGEL, in den ouderdom van 82 jaren, na eene genoegelijke Echtvereeniging van 7 jaren. De hope en het vertrouwen dat zijn afsterven hem gewin zij, is mijne troost en doet mij in Gods wil berusten.
AMSTERDAM, Wed. M. H. M. WIEGEL,
14 Augustus 1853. geb. KRÜGER.

⁂ Tot diepe droefheid van mij, hare Moeder en verdere Betrekkingen, bezweek heden morgen, aan de gevolgen eener slepende ziekte, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote EGBERDINA MARIA VAN SCHAICK, slechts 15 maanden was ik met haar door den gelukkigsten echt vereenigd. Zwaar treft mij deze slag, doch ik wensch Gode te zwijgen.
J. E. STEENBAKKER MORILYON LOYSEN,
Predikant.
LANGERAK BEZ./DE LEK, 15 Augustus 1853.

⁂ Op heden ontving ik het treurig berigt, dat mijn geliefde tweede Zoon, JOHANNES, Machinist, aan boord van Z. M. Stoomschip *Vesuvius*, in den jeugdigen leeftijd van ruim 20½ jaren, ten gevolge van eene kortstondige maar hevige ziekte, ter reede van *Banda*, is overleden. Allen die den braven en veelbelovenden Jongeling gekend hebben, zullen beseffen, hoe smartelijk dit verlies mij en mijne dierbare Betrekkingen getroffen heeft.
W. K. F. ZWIERZINA,
Commies bij het Ministerie van Financien.
'S GRAVENHAGE, den 15den Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

⁂ Tot onze bittere droefheid overleed heden, na een smartelijk lijden, ten huize van hare Moeder, Mejufvrouw *T. Pan*, in de Beemster, voor wie deze slag mede onvergetelijk is, daar zij in haren hoogen ouderdom het verlies van hare eenige Dochter betreurt, onze geliefde Moeder- en Behuwd-Moeder GEERTJE FABRITIUS, Weduwe *J. D. Rauwe.* D. SCHUIT.
AMSTERDAM, *Uit aller naam.*
den 15den Augustus 1853.

⁂ Den 16den dezer is te 's GRAVENHAGE overleden, Vrouwe CORNELIA JACOBA SOPHIA VAN RAVESTEIN, Weduwe van Mr. *Daniel Jacobus Mathijssen.*

⁂ WASPIK, 17 Augustus 1853. Dezen morgen ten 8 ure, ontsliep zacht en kalm, in den ouderdom van ruim 68 jaren, onze geliefde Moeder, Vrouwe CATHARINA VAN DER MEER, in leven Weduwe van den Wel-Eerw. Zeer-Gel. Heer *Henricus van Noorden.*
P. H. C. VAN NOORDEN,
mede uit naam mijner Zuster.

⁂ De Betrekkingen van den Edel Hoog Achtbaren Heer Mr. A. G. SPOOR, betuigen bij deze hunnen dank voor de menigvuldige blijken van deelneming, aan hen betoond, bij het overlijden van hunnen geliefden Broeder en Oom.

⁂ Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van mijnen betreurden Klein-Zoon, JACOB PETRUS HAVELAAR Pz., ontvangen, betuig ik bij deze mijnen welmeenenden dank. J. HUDIG SR.
ROTTERDAM, 17 Augustus 1853.

⁂ Al degenen die iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van den Boedel van wijlen den Wel-Edel-Geboren Heer ADOLPHUS VAN DE SPIEGEL, den 7den Augustus 1853 overleden op den Huize Nabij, bij Voorburg, gelieven daarvan, ten spoedigste, opgave te doen ten Kantore van den Notaris SCHMOLCK, Wijk E. N°. 329, te 's Gravenhage.

⁂ Curatoren van het Instituut van Opvoeding, te Elburg opgerigt door wijlen den Luitenant-Admiraal *van Kinsbergen*, brengen ter kennis van het algemeen, dat zij tot Directeur dier instelling benoemd hebben den Heer J. VAN BRAAMBEEK, tot dus verre Kostschoolhouder te *Geertruidenberg*, die, in afwachting der daartoe vereischte dispensatie, zijne lessen reeds met 1 Sept. alhier hoopt te openen.

Het aanzienlijk aantal Leerlingen, hetwelk reeds te *Geertruidenberg* aan zijne leiding was toevertrouwd, de talrijke Kweekelingen, welke uit zijne Inrigting zijn opgenomen zoowel op de Koninklijke Akademie voor de Zee- en Landmagt, als op die te Delft, en de persoonlijke overtuiging, welke Curatoren hebben omtrent zijne geschiktheid als opvoeder en zijne bekwaamheid als onderwijzer, doen hen den Elburgsche Instituut met het meeste vertrouwen aan Ouders en Voogden aanbevelen. Heeft het onderwijs van den Heer *van Braambeek*, bepaaldelijk als voorbereiding voor de hoogere inrigtingen van Technisch. Krijgs- en Zeevaartkundig onderwijs, tot hiertoe reeds de meest gewenschte resultaten opgeleverd, voor het onderwijs in de oude Talen en daarmede verbondene Wetenschappen ziet hij zich te Elburg bijgestaan door eenen allezins verdienstelijken Rector en Colloborator, en voorts door een aantal afzonderlijke Onderwijzers voor bijzondere vakken, die het welslagen zijner pogingen beter dan ooit verzekeren.
Elburg, 13 *Aug.* 1853.
Mr. J. VAN HALL, Hoogleeraar te Utrecht.
Jhr. Mr. J. T. H. NEDERMEIJER, Ridder van Rosenthal, te 's Hage.
R. O. H. VAN MANEN, op den Huize Schouwenburg bij Elburg.
Dr. J. PARÉ, Predikant te Elburg.

⁂ Men vraagt een SECONDANT van de Protestantsche Godsdienst, die in staat is onderwijs te geven in de nieuwe Talen. Het honorarium zal geëvenredigd zijn aan de bekwaamheden. Adres, met *franco* Brieven, onder de Letter S., aan GEBR. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch.

⁂ L. EBBINGE, Apotheker te Meppel, vraagt tegen 1°. November eerstkomende: Een BEDIENDE, van de Protestantsche Godsdienst, bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag kunnende produceren.

⁂ In de Gemeente Rozenburg, Prov. Zuid-Holland, groot circa 1200 zielen, wordt gevraagd: Een HEEL- en VROEDMEESTER, tegen 1 October a. s. op een Tractement à *f* 250 's jaars; die daartoe de noodige vereischten hebben, worden opgeroepen zich schriftelijk *franco* of in *persoon* te vervoegen bij den Burgemeester te Maassluis woonachtig.
Rozenburg, den 16den Augustus 1853.
Burgemeester en Wethouders van *Rozenburg*,
W. RICHTER,
De Secretaris,
A. VAN MASION, Wethouder.

⁂ Bij een Genees-, Heel- en Verloskundige op een klein Dorp in Gelderland, bestaat de gelegenheid voor een fatsoenlijk JONGELING, om tot billijke voorwaarden in die vakken, of als Scheeps-Heelmeester opgeleid te worden. Tot nadere informatie gelieve men zich te adresseren met *franco* Brieven, onder Lett. G. H., in den Kantoor-Boekwinkel van de Wed. I. ELLERMAN, te Amsterdam.

⁂ **REIZIGER VOOR DEN BOEKHANDEL!!!**
Een *Uitgever* zoekt een solied PERSOON, om voor hem eene Reis te doen, in de Provinciën, ten einde Inteekenaren te verwerven op een Solied Werk, tegen genot van een billijk Honorarium. Personen welke daartoe tijd, lust en geschiktheid bezitten, adresseren zich met *franco* Brieven, onder Letter S., bij S. ALTER, Boekh. te Utrecht.

⁂ Een ongehuwd KOETSIER of HUISKNECHT, 25 jaren oud, van de P. G. en van de beste getuigenissen voorzien, door toevallige, en van hem onafhankelijke omstandigheden, tegen November of eerder buiten betrekking gerakende, wenschte als zoodanig weder te worden geplaatst: ook voor buiten 's Lands zoude men niet ongenegen zijn zich te engageren. Adres met *franco* Brieven, onder Letter D., aan de Boekhandelaren A. MONGERS EN ZOON, te Doesborgh.

⁂ Eene fatsoenlijke BURGER-DOCHTER, oud 22 jaren, P. G., ervaren in het *Wollen-* en *Linnennaaijen*, enz., verlangt eene Betrekking in een dettig gezin, zoo ter assistentie als tot gezelschap. Reflecterenden gelieven zich, met *vrachtvrije* Brieven om informatie, te vervoegen bij de Boekhandelaren D. DU MORTIER en ZOON, te Leyden.

⁂ *On demande vers le mois de Novembre ou plutôt une BONNE Française R. P. munie de bons certificats, sachant instruire de jeunes enfans; la couture et le remaillage sont de même requis.*
S'Adresser par lettres affranchies sous l'initiale Z., chez D. NOOTHOVEN VAN GOOR, libraire Editeur à Leyden.

⁂ *Une DEMOISELLE du culte Protestant, parlant couramment le Français et ayant fait un examen, sachant la couture et le remaillage des bas, désire trouver une place, soit pour l'instruction élémentaire, soit pour Bonne. On est prié de s'adresser par lettres affranchies sous l'initiale H. M. chez J. H. KNOOP, Donkere Sparen à Harlem.*

⁂ *Burgemeester en Wethouders van* ALKMAAR, zullen, als daartoe door den Raad derzelve Gemeente gemagtigd, op Maandag den 29sten Augustus 1853, des middags ten 12 ure, op de *Stads-Timmerwerf* verkoopen:
Eene partij STRAATLANTAARNS met Lampen en Pleten Schilden, LANTAARNPALEN, IJZER, ENZ., alles behoord hebbende tot de vroegere Olieverlichting der Stad; alsmede ruim 200 oude GEWEREN, BAJONETSCHEDEN, PIEKEN, en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.
Zullende de Goederen op 25, 26 en 27 Augustus 1853, des morgens van 10 tot 1 ure te bezigtigen zijn, op de Timmerwerf, en de aldaar verder op te geven plaatsen.
Alkmaar, 10 *Augustus* 1853.
Burgemeester en Wethouders voorn.,
P. A DE LANGE.
De Secretaris,
SPANJAARDT.

⁂ **AANBESTEDING.**
De Gecommitteerde Directie tot de Bedijking van de Kwelderlanden, gelegen achter de Gemeenten Uithuizen, en een gedeelte achter de Gemeenten Uskwert en Uithuistermeeden, maakt voorloopig aan de Aannemers van Publieke Werken bekend, dat zij voornemens is, onder nadere goedkeuring van de Bevoegde hooge Authoriteit, in de maand September aanstaande, publiek aan te besteden: Het MAKEN en LEGGEN van eenen Kapitalen ZEEDIJK, met den Aankleve van dien, lang ongeveer Tienduizend Ellen.

⁂ **DILIGENCE DIENST.**
Aan het Publiek wordt bekend gemaakt, dat des Maandags en Vrijdags, naar aankomst der Spoortrein, welke om 4½ ure van Amsterdam naar Halfweg vertrekt, bij de Heer S. DE VRIES, te Halfweg, gelegenheid zal zijn om voor **Een Gulden** naar Alkmaar te rijden.
MUNNICH.
Alkmaar, 19 *Augustus* 1853.

BORSTAANDOENINGEN.
Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.

Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Siroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor den Borst, doordien zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.
Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.

De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden; door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is dezelve bijzonder geschikt voor *Vrouwen, Mannen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaard de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere, aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.

Deze bereidingen zijn de *eenigen*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn.

Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden, en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier, te Parijs* afkomstig zijn, moet men zich aan het *Hoofd-Depôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Depôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alleen* in Flesschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn.
H. van Kerckhoff, Verkoophuis, te Amsterdam, en de Wed. *A. P. Milius*, te Utrecht.

⁂ **GRUTTERIJ.**
Te KOOP, de UITBRAAK eener Grutterij, zijnde een Benedenwerk, met twee paar Maalsteenen met Builen en een Grutsteen. Adres met *franco* Brieven, onder Letter O., bij J. H. KNOOP, op het Donkere Sparen, te Haarlem.

⁂ In Haarlem Verkooping, in de Groote Houtstraat, Wijk 3, N°. 553, ENGESMET en SARLET, zullen verkoopen, op Woensdag den 24sten Augustus 1853 en volgende dag; Dingsdag den 23sten publiek te zien.
HUISRAAD, MEUBELEN en INBOEDEL, bestaande in een Ledekant, onderscheidene Stoelen, een mahonijhouten Kanapé en Stoelen, met zwarte Trijpte Zittingen, een mahonijhouten Kabinet, Secretaire, Chiffonnière, Eettafel met Inlegbladen, Veld-, Penant-, Wasch- en Nachttafels en andere gladhouten en geschilderde Meubelen, Spiegels in vergulde Lijsten, waaronder een uit één Glas, hoog 240, breed 117 Dm., met de Lijst, Prenten, Achterglas, O. I. en Fransche Porseleinen, Roomgekleurd en Glaswerk, verlakt Koper-, Tin- en IJzerwerk, en Lijflinnen en Vrouwe Kleederen, Beddengoed, Vloerkleeden en Carpetten; verder kostbare Juweelen, Goud en Zilver; eenige goede BOEKEN en hetgeen verder te Koop aangeboden zal worden. Zaturdag den 20sten Augustus van 10—3 ure partikulier te zien. Al het bovenstaande is een gedeelte der nagelaten Inboedel van Mejufvrouw C. ALTROGGEN, Wed. den Wel-Ed. Heer *L. Reekers.*

⁂ A. B. VAN DER VIES en J. W. MIJNSSEN, Makelaars, zullen op Woensdag 24 Augustus 1853, 's morgens ten **half tien** ure precies, in *de Brakke Grond* te Amsterdam, verkoopen: 415 koopen of circa 2800 ps. *Katoenen, Wollen, Zijden en Linnen.*
MANUFACTUREN,
alles en alleenlijk behoorende tot de Likwidatie van de Grossierderij in Manufacturen van de Heeren
GEBROEDERS BOTTENHEIM
te Amsterdam. Breeder bij notitie omschreven en twee dagen vóór en op den Verkoopdag in *de Brakke Grond* te zien. *Uit hoofde van het groote Bestek begint de Veiling precies ten half tien ure.*

⁂ Men zal ten overstaan van den Notaris C. J. VAN DE WATERING, te 's Gravenhage, voor de Stalling op den Gedempten Burgwal aldaar, op Donderdag den 8sten September 1853, des Middags ten 12 ure, verkoopen: Zes en Dertig goed bij den weg loopende TREKPAARDEN, te zien ter plaatse voormeld, op den Dag der Verkooping, van af des Voormiddags ten 10 ure.

⁂ Op Woensdag 24 Augustus 1853, voormiddags 10 ure, zal in *de Rustende Jager*, te Bergen, door de Ambstbediening van den te Alkmaar gevestigden Notaris J. G. A. VERHOEFF, in het openbaar worden geveild en verkocht: Eene HUISMANS-WONING, N°. 80 en ERVE, met een Perceel WEILAND, genaamd *DE ELF MORGEN*, staande en gelegen te Bergen, in den Damlander-Polder en de Bergermeer, Sectie A, N°. 351 en E., N°. 109, samen groot 9 Bunders, 84 Roeden, 30 Ellen.
Breeder bij Billetten.

⁂ N. J. VAN BEMMEL, J. H. BRINKMAN, J. VAN DER VLUGT en T. A. LIWIJN, Makelaars, presenteren (als lasthebbenden van hunne Principalen) in openbare veiling te verkoopen, op Zaturdag den 27sten Augustus 1853, in het Logement *de Gouden Leeuw*, te Haarlem.
Ten overstaan van den Notaris Mr. P. MABÉ Jr.:
Een HUIS en ERVE, waarin voor eenigen tijd eene *Broodbakkerij* werdt uitgeoefend, bevindende zich daarin nog eene Oven en Fornuis, aan de Zuidzijde van de Spaarnwouderstraat, tusschen het Plein bij de Amsterdamsche Poort en de Nieuwe Spaarnwouderstraat, get. Wijk 1, N°. 245, Kad. Sectie D, N°. 2734.

Ten overstaan van de Notarissen Mr. P. MABÉ Jr. en Mr. H. A. F. D. van MEEUWEN:

Een HUIS en ERVE, aan de oostzijde van de Kleine Houtstraat, tusschen de Helmbreker- en Gravinne-Stegen, get. Wijk 2, Numero 1038, en bij het Kadaster bekend in Sectie D, Numero 731, groot 55 Ellen.

Ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. F. D. van MEEUWEN:

Eene partij extra best en weltoegemaakt WEI- of HOOILAND, gelegen in den Veenpolder, onder de Gemeente Heemstede, aan de zuidzijde van de Pijlslaan, belend ten oosten de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, ten zuiden Mejufvrouw *G. van Waveren*, Wed. *D. Boer*, en ten westen het Hofje van Spoorwater te Haarlem, bij het Kadaster bekend in Sectie B, No. 42, ter grootte van 1 B., 1 R., 20 E., en No. 573 groot 2 R., 70 E., en alzoo te zamen 1 B., 3 R., 90 E.

Dit Perceel is te aanvaarden Kersmis 1853.

Breeder bij Biljetten en informatiën bij gemelde Makelaars, zullende de Bewijzen van Eigendom en Veilconditien, te zien zijn ten Kantore van de Notarissen voornoemd.

*** Men is voornemens op Woensdag den 31sten Augustus 1853, des namiddags ten 6 ure, ten huize van den Logement- en Stalhouder *Jacob Bergen*, aan het Zand in de Zijpe, in het openbaar verkoopen:

Een sedert weinige jaren nieuw gebouwd HUIS, met ruime HOUTSCHUUR, TIMMERHUIS en ERF, waarin de *Timmermans- en Molenmakers-Affaire* met goed succes is uitgeoefend, groot in oppervlakte 8 Roeden, 40 Ellen, hebbende een aangenamen en voordeeligen stand aan het Noord-Hollandsch-Kanaal, aan het Zand in de Zijpe, bij het Kadaster bekend in de Sectie H., Nummers 474 en 475.

Zullende tenzelven dage, des voormiddags elf ure, ten voorschreven huize, in het openbaar worden verkocht: alle de MOLENMAKERS- en TIMMERMANS-GEREEDSCHAPPEN, HOUTWAREN en IJZERWERK, bestaande onder anderen in: 2 complete Heistellingen, 2 Kaapstanden, Dommekrachten, Vijzels, Put-, Pomp- en Stootbooren, Molentouwen en Bloks, een zwaar Tuitouw, Taliën, Kettingen, een Schrijnwerkersbank, 2 Draaibanken, waarvan één Wielbank en eene aanzienlijke hoeveelheid andere Gereedschappen.

Informatiën zullen te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris C. SIEMERS, te Zijpe.

*** Men is voornemens om op Dingsdag den zesden September aanstaande, des middags ten twaalf ure, ten Huize van den Kastelein *J. van Beek*, te Oosterbeek, door den Heer Notaris Mr. W. H. TAAIJ, residerende te Arnhem, publiek voor drie of zes jaren te doen Verhuren: De HERBERG, met LOGEMENT en UITSPANNING, *DE VERGULDE PLOEG*, te Oosterbeek, aan den grooten Dorpsweg gelegen, mede bijzonder tot *Stalhouderij* geschikt, dadelijk aanvaarbaar aanwijzing door J. AALBERS, Tuinman aldaar.

Op Zaturdag den 10den September 1853, des namiddags ten vijf ure precies, zal men aan *het Locaal van Verkoopingen* binnen Utrecht, achter St. Pieter, publiek verkoopen:

No. 1. Eene kapitale weldoortimmerde, hechte en sterke KOOPMANS-HUIZINGE, genaamd *GROOT GROENEWOUDE*, met ERF en TUIN, groote Zolders, Kelders en Kluizen, aan het water uitkomende, op het beste gedeelte der Stad Utrecht, aan de zuidzijde van de Oudegracht, nabij het Stadhuis, Wijk D, No. 52, waarin sedert onheugelijke jaren de *Wijnhandel* is uitgeoefend en door deszelfs ligging en inrigting tot den handel en vele andere einden bijzonder geschikt, bestaande Beneden uit eene Suite van vier Kamers, Tuinkamers en Keukens: op de eerste Verdieping vijf Kamers, drie Etages-Zolders, op de eerste waarvan vier Kamers, Provisie- en Domestiekenkamers, enz.

No. 2. Eene HEEREN-HUIZINGE, ERF en TUIN, binnen Utrecht, aan de oostzijde van de Korte Nieuwstraat, Wijk F, No. 228, voorzien van tien Kamers, Keuken, Kelder, Provisie- en Dienstbodenkamers, alsmede Zolders.

Breeder bij Biljetten en nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht.

Aanzienlijke Verkooping van VASTE GOEDEREN, onder Amerongen, Leersum en Rhenen.

Men is voornemens op Dingsdag den 27sten September 1853, des voormiddags ten 11 ure, in de Herberg *de Roode Leeuw*, te Amerongen, in het openbaar te verkoopen: Het REGT van TIENDE, uit vier Blokken, onder Leersum, wijders eenen voor weinige jaren geheel vernieuwden Steenen WINDKOORNMOLEN, staande in het volkrijke Dorp Amerongen, met Woonhuis, Tuin en Tabaksland; voorts in Percelen en in Massa's, onderscheiden WOONHUIZEN, circa 65 Bunders BOUWLAND, 10 Bunders TABAKSLAND, 60 Bunders, deels hakbaar BOSCH, 20 Bunders BOOMGAARD- en WEILAND, en 40 Bunders HEIDEGROND, gelegen deels tusschen den Lekdijk en de Ameronger-Wetering, deels aan en op de Bergheuvelen bij Amerongen en Leersum, en deels ter wederszijden van den Straatweg tusschen Elst en Rhenen, nabij de Rivier de Rhijn, waaronder belangrijke Perceelen, de schoonste vergezigten opleverende en zeer geschikt tot den aanleg van Buitenplaatsen; zullende alles bij Aanplak-Biljetten worden omschreven, terwijl inlichtingen te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris J. W. A. IMMINK, te Amerongen, en een afschrift der Koopvoorwaarden in tijds ter lezing liggen zal ten Kantore van den Notaris Mr. W. B. DONKER CURTIUS, te 's Gravenhage.

*** à $22\frac{1}{2}$ CENT PER No.

VOLKSBIBLIOTHEEK. Algemeen Handboek van Kunsten en Wetenschappen. Opgedragen aan Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, en geschreven onder toezigt en door medewerking van 40 onzer voornaamste Autheurs.

Heden komt uit: No. 42. **BESCHRIJVING DER NEDERLANDEN**, met Kaartje, door Luit. L. MULDER, te Breda. Buiten Int. 25 Cent. Wordt Ingeteekend bij WEYTINGH & v. d. HAART, Warmoesstraat, Amsterdam en verder alom.

HET KAMP BIJ ZEIST.

In het eerstvolgend Nommer van het Maandwerk **HET LEESKABINET** komt een belangrijk Artikel over opgenoemd Kamp voor, geïllustreerd met eene groote **uitslaande Plaat**, het **KAMP** en alle bijzonderheden dienaangaande voorstellende.

Gemeld Nommer bevat voorts, onder meer andere Stukken, ook de **GESCHIEDENIS VAN EEN HEIDEVELD**, door ***THIJNEUS***, Schrijver van ***Ons Dorp***, enz.

Verwacht in de volgende Nommers van **HET LEESKABINET**, mede van ***THIJNEUS***, eene reeks van belangrijke Tafereelen, onze **Koloniën van Weldadigheid** betreffende, geheel in den trant van ***KOETSVELD'S***, **Pastory van Mastland.**

*** Door den Uitgever H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, is verzonden: Het ***tweede Stukje*** van

VERSCHEIDENHEID.

LEESBOEK VOOR DE HOOGSTE KLASSE EENER LAGERE SCHOOL.

De beide Stukjes (het eerste zag in 1851 het licht) bevatten bijdragen in PROZA en POEZY van de onderwijzers *F. B., H. G. Backer, H. Bakkes, P. Best, J. Blokbergen, L. Bouwman, L. Bruins, J. Th. Closse, J. A. Gerth van Wijk, J. Geijl, H., A. Hemelop, J. Hemsen, W. van den Hoonaard, Dr. A. de Jager, W. de Jong Jacobsz., T. Knuivers, A. van der Kolff, P. Leupen, J. Liekeles Oebles, A. F. Meijer, E. Molema, C. Nanning, W. Br. Onnekes, W. S., P. Sanders, G. van Sandwijk, K. Simmermans, A. Tebbenhoff, J. van Tongeren, J. Veeger, A. de Vletter, P. Weeda, J. H. Zeehoff, H. Zeilmaker* en *T. R. Zwaal.*

De prijs van ieder stukje is **dertig Cents.**

HH. Onderwijzers, kunnen ter kennismaking met deze uitgaaf, op *franco* aanvrage, door tusschenkomst van hunnen gewonen Boekverkooper, een present-Ex. van dit Werkje bekomen.

*** Bij de Boekhandelaars BROESE & COMP., te *Breda*, komt heden van de pers:

BEGINSELEN DER MEETKUNST,

BENEVENS

Vraagstukken en Oefeningen

TER TOEPASSING,

DOOR

J. C. J. KEMPEES,

Luitenant der Infanterie aan de Kon. Akademie voor de Zee- en Landmagt.

EERSTE STUKJE *f* 1,25.

*** In den loop dezer maand zal aan de Inteekenaren worden verzonden:

GEDICHTEN,

van *S. J. van den Bergh, J. Brester Az., P. A. de Génestet, J. van Leeuwen, H. J. Schimmel, C. P. Tiele* en anderen.

Uit te geven, ten behoeven eener Bewaarschool te *Boskoop*. Prijs *f* –,60.

Bestellingen op bovengenoemden Bundel worden nog aangenomen, bij alle Boekhandelaren des Rijks en bij den Uitgever J. C. LOMAN Jr., te Amsterdam.

*** Bij I. J. MALGA, te Nijkerk, is gedrukt en te bekomen:

DES HEEREN WEG EN LEIDING

MET

GYSBERT ARENTSE.

Beschreven door hemzelven, en nu in het licht gegeven door zijne Kinderen; met een Voorwoord van den Zoon zijns Vriends. Prijs *f* 0,20.

*** Door den Boekhandelaar N. de ZWAAN, te Utrecht, is uitgegeven, een NIEUW OORSPRONKELIJK Werk, getiteld:

GELOFTE EN TROUW.

EEN FAMILIE ROMAN, DOOR

T. van Westhreene Wz.

2 Deelen in 8o., met twee keurige Vignetten. Prijs *f* 7,20.

Dit werk onderscheidt zich evenzeer door bijzonder schoone inhoud, als door keurige uitvoering. Het wordt door den Uitgever met gerustheid aan alle Beminnaren van *goede*, *degelijke* en *nuttige* lectuur aanbevolen.

Nog ziet bij denzelfden Uitgever het licht:

TOUSSAINT L'OUVERTURE,

DE BEVRIJDER DER NEGERS OP HAÏTY.

NAAR HET ENGELSCH, VAN **J. R. BEARD**,

DOOR ***J. B. RIETSTAP.***

Een Deel in octavo met **zes** fraaije Steendrukplaten. Prijs *f* 3.

Dit uiterst goedkoope werk schetst het leven van dezen beroemden Negerheld, die zijn leven heeft veil gehad voor de bevrijding der Slaven op Haïty.

*** Heden komt van de Pers bij J. M. van 't HAAFF, te 's Gravenhage:

NIEUW SCHOOLBOEK OVER DE GESCHIEDENIS VAN ONS VADERLAND, op eene eenigzins volledige wijze naar de tegenwoordige behoefte eener lagere School behandeld. **Vierde Duizendtal.** Door den Schrijver herzien.

Het gunstige debiet van dit Schoolboek, (compleet in 2 Stukjes à 30 Cts. ieder) waarvan in 1847 de eerste druk verscheen, maakt verdere aanbeveling overbodig.

Met goed succes wordt van denzelfden Schrijver gedebiteerd:

VIJFTIG KINDERBRIEVEN, om door Kinderen beantwoord te worden. Eene oefening in het leeren stellen van Brieven, door J. C. NEUMAN, Onderwijzer aan eene Openbare School, te 's Gravenhage. Prijs 25 Cts.

Genoemde Uitgever vestigt tevens de aandacht van H. H. Docenten, voor zooverre namelijk HEd. nog niet bekend mogten zijn met de uitgave van: Dr. C. W. VOLCKE'S Opstellen ter vertaling in het Latijn, voor Etymologie zoowel als Syntaxis: dat dit Boek compleet is in 5 stukjes, ieder à 50 Cts. en deze Stukjes allen ook **apart** verkrijgbaar zijn.

AANZIENLIJKE PRIJSVERMINDERING.

Zoolang de geringe voorraad strekt, zal de Uitgever P. de JONG, te *Arnhem*, aan de eerstvragenden afleveren:

HISTORISCH EN ROMANTISCH ALBUM.

UITGEZOCHTE LEKTUUR

VOOR DEN

BESCHAAFDEN STAND.

UITGEGEVEN DOOR EENE VEREENIGING VAN VADERLANDSCHE SCHRIJVERS.

Zes Boekdeelen. Geïllustreerd met meer dan 7 keurige Staalgravuren van beroemde Meesters, te zamen meer dan 2450 pag. druks bevattende.

Voor *f* 9, in plaats van *f* 24.

Het Historisch en Romantisch Album bevat eene keur lezing van hetgeen op het gebied der Geschiedenis, Land- en Volkenkunde, enz. voorvalt, eene uitgezochte verzameling van Romans, Verhalen en Novellen, alles bewerkt door de eerste Schrijvers, terwijl de Platen, alle Staalgravuren, naar beroemde oude en hedendaagsche Schilderijen zijn vervaardigd.

VOOR GYMNASIËN & INSTITUTEN

is bij den Boekverkooper P. D. J. QUANJER, te *Zierikzee*, uitgegeven:

DE VIERDE DRUK

VAN

HANDLEIDING TOT DE MYTHOLOGIE VOOR HET ONDERWIJS IN DE GYMNASIËN;

DOOR

G. VAN WIERINGHEN BORSKI.

Phil. Th. Mag., Litt. Hum. Doct., Rector van het Stedelijk Gymnasium te Delft.

Prijs 90 Centen.

GENEESHEEREN!

Bij GEBR. CAMPAGNE te Tiel is op heden uitgegeven:

I. Volledig *pathologisch* geordend *Zakboek* der meest beproefde Geneeskundige *Voorschriften* voor *inwendige* Ziekten, met therapeutische aanwijzingen en noodige opmerkingen omtrent de bijzondere aanwending der Voorschriften, voor practische Geneeskundigen bewerkt door Dr. K. C. ANTON. Naar de *derde* verbeterde uitgave, uit het Hoogd. vertaald door G. ROMBOUTS, Heel- en Vroedm. te Ingen; gebonden in linnen band. Prijs *f* 5,25.

II. Idem Idem voor *Vrouwen- en Kinderziekten;* uit het Hoogd. vertaald door H. M. de WITT HAMER, Med. Dr. te Delft; gebonden in linnen band. Prijs *f* 5,25.

Deze Zakboeken hebben in Duitschland eenen verbazenden opgang gemaakt, daar er in zeer korten tijd eene *derde* oplage van noodig was. De Uitgevers twijfelen geen oogenblik, of de vertaling zal aan het Nederlandsch Geneesk. publiek niet minder welgevallig zijn. Zij zijn bij *alle* Boekhandelaren in Nederland ter *inzage* te bekomen.

*** EENE AANZIENLIJKE SORTERING

SMAAKVOLLE NIEUWE PARASOLS.

Reiskoffers, Reiszakken, Chemins de fer, Necessaires, Parapluies en Stokken en Etuis voor dezelve, Trousseaux, Scheerdoozen, Zwemgordels, Life preservers, Selfprotectors, Veldflesschen, Indispensables en diverse andere **REISBENOODIGDHEDEN.**

Nieuwe Sigarenpijpjes in Maroquin Etuis, Cigarillenmakers, Zakvuren, waarbij de Engelsche Potlooden om de Sigaar op te steken, en de Fransche Zwamschijfdoosjes, die bij het doorhalen eener Naald vuur geven; Sigarenrokers, Vischhengels, Sporen, Zakmessen, Scheermessen van TYZACK en BARBER, Porte-Monnaies en nieuwe Knip- en Beugelbeurzen.

RADIR GUMMI

om Inktschrift even als Potlood uit te vegen, dat het geen spoor nalaat en men er dadelijk op schrijven kan zonder dat het vloeit.

Engelsche **STORTBADEN** en **ANDERE**, die behalve den stortregen ook boogstralen rondom geven. **VOETBADEN** die zeer doelmatig zijn.

Nieuwe, beknopte en zinrijk te zamengestelde **TELLURIA**, met verklaringen. De Zon wordt door een Lampje vervangen, de omwenteling van Aarde en Maan geschiedt door een krukje en wijst zeer juist Dag en Nacht, de Maansverwisselingen en de Jaargetijden aan.

VERKOOPHUIS en zijne bekende Correspondenten in de andere Steden van het Rijk. (8 19 53.)

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ en ZONEN.